

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Ступінь освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність	<u>281 Публічне управління та адміністрування</u>
Освітня програма	<u>Публічне управління та адміністрування</u>
Тривалість викладання	<u>7 семестр</u>
Кількість кредитів	<u>4 кредити ЄКТС (120 годин)</u>
Заняття:	<u>Осінній семестр</u>
Лекції, практичні:	<u>4 годин на тиждень</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7898>

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Викладачі:

Липовська Наталія Анатоліївна

д.держ.упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка

E-mail: Lypovska.N@nmu.one

1. Анотація до курсу

Мета навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» – ознайомлення з основними логіко-методологічними принципами наукового дослідження як виду наукового пізнання, засвоєння понятійного апарату процесу наукового дослідження, формування методологічного мислення. Розкриваються сутність, структура, методи наукового пізнання, логічні і методологічні основи наукового дослідження; здійснюється аналіз концепцій розвитку наукового пізнання. Логіко-методологічні основи наукового дослідження розкриваються через альтернативність визначень методології і логіки соціальних досліджень (з урахуванням класичних підходів і сучасних пізнавальних тенденцій). Аналізуються методологічні парадигми наукового дослідження, процес його програмування; визначається специфіка інтерпретацій соціальних фактів і їх роль у формуванні наукового знання, розглядаються проблеми якості результатів наукових досліджень

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни «Основи наукових досліджень» – ознайомлення здобувачів освіти з основними логіко-методологічними принципами наукового дослідження як виду наукового пізнання, засвоєння ними понятійного апарату процесу наукового дослідження, формування методологічного мислення.

Сформувані компетентності ЗК 01, ЗК 04, ЗК 05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК 09, СК 10, СК 11, СКс 01.

Завдання курсу:

– Для досягнення зазначеної мети вирішуються такі завдання: розвиток у здобувачів наукового мислення; надання їм допомоги в розумінні сутності змісту наукової діяльності; формування у здобувачів навичок ефективно застосовувати інструментарій наукових досліджень у сфері професійної діяльності.

3. Результати навчання

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПР11	ПР11.1- Ф10	Продемонструвати <i>знання</i> методів та процедур організації та проведення наукових досліджень
	ПР11.2- Ф10	Продемонструвати <i>знання</i> особливостей формування та реалізації програми дослідження
ПР16	ПР16.1- Ф10	Продемонструвати вміння використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція, практичне заняття	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	– 0-5
	Наукове пізнання: сутність, структура, форми, методи (Тема 1) Практичне заняття: Розвиток навичок аналізу та застосування наукових методів пізнання.		Презентація за темою Рекомендовані джерела	

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
2	Методологія та методи наукових досліджень: сутність, структура, форми (Тема 2) – аналіз конкретних кейсів. Практичне заняття: Аналіз методологічних основ наукового дослідження та вибір методів	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
3	Структура та рівні наукового знання. Емпіричне та теоретичне в науковому пізнанні (Тема 3) Практичне заняття: Вивчення рівнів та структури наукового знання, розмежування емпіричного та теоретичного підходів	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	–
4	Методологічні засади застосування кількісних методів збору наукової інформації (Тема 4) Практичне заняття: Застосування кількісних методів збору наукової інформації у соціально-управлінських дослідженнях	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
5	Методологічні засади реалізації якісної парадигми у наукових дослідженнях (Тема 5) Практичне заняття: Застосування якісних методів у наукових дослідженнях	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
6	Тема 6. Методологічна і методична цілісність наукового дослідження (Тема 6) Практичне заняття: Формування методологічної структури наукового дослідження	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
7	Тема 7. Програмування наукового дослідження як процес формування теоретико-методологічних та методичних основ дослідження: визначення, структура та функції програми. Практичне заняття: Розробка програми наукового дослідження.	Практичне заняття	Презентації здобувачів	0-5
8	Тема 8. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби). Вивчення теоретичного і практичного стану проблеми – Дебати Практичне заняття: Формування концептуального апарату наукового дослідження.	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
9	Тема 9. Процедурний розділ програми дослідження. Робочий план дослідження. Практичне заняття: Розробка процедурного розділу програми дослідження та робочого плану.	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
10	Тема 10. Обґрунтування методів збору інформації та типів вибіркової сукупності одиниць спостереження.	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	Практичне заняття: Вибір методів збору інформації та формування вибіркової сукупності.			
11	Тема 11. Методи наукових досліджень Практичне заняття: Вибір та застосування методів наукового дослідження.	Лекція, практичне заняття	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
12	Підведення підсумків вивчення дисципліни	Лекція	Силабус	–
	Підведення підсумків вивчення дисципліни	Практичне заняття	Тести для проведення заліку Анкети у MS Forms	0-40

Індивідуальні завдання:

Творча робота (індивідуальний проєкт) є обов'язковою частиною самостійної роботи здобувача.

Написання та захист творчої роботи є обов'язковою складовою навчальної програми нормативного курсу «Основи наукових досліджень». Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування здобувачами знань і компетенцій, здобутих в процесі лекційних і практичних занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів, поглиблення їх вмій та навичок з даної дисципліни.

Орієнтовна структура індивідуальної творчої роботи:

Титул.

Зміст.

Вступ – визначається тема дослідження, формулюються цілі та завдання дослідження;

Розділи (не менше 2) – відповідно до поставлених завдань розкриваються основні положення дослідження;

Висновки – на основі проведеного дослідження формулюються основні висновки, визначаються проблеми та пропонуються шляхи їх вирішення;

Список використаної літератури.

Обов'язковими є посилання під час цитування інших джерел інформації, використання, раніше висловленої, у медіа та науковому просторі позиції, тощо.

В творчій роботі мають бути висвітлені результати власного дослідження за обраним методом.

Вимоги до технічного оформлення творчої роботи:

Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці документу списку використаної літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі).

Список використаної літератури оформляється згідно з діючими правилами.

Критерії оцінювання: викладач – макс. 13 балів (оригінальність (7), повнота обґрунтування (6));

Презентація і захист під час контрольного заняття 4. викладач – макс. 5 балів (якість презентації (2) та відповідей на запитання (3)); peer-assessment – макс. 5 (якість презентації (2) та відповідей на запитання (3)).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання.

Активованій корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one).

Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote.

Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle.

Підключення до Internet.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій, виконанню та *презентації результатів трьох індивідуальних завдань*, зміст яких описано у розділі 4 (участь у дискусіях та презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями див. у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях і захист результатів виконання трьох індивідуальних завдань отримується **максимум 60 балів**.

Практичні роботи (індивідуальні і командні завдання, розподіл балів див. у табл. розділу 4) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями див. у табл. розділу 4). При несвоечасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (екзамен)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Екзамен проводиться у вигляді тестування.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»: <https://surl.li/rbhteo>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо використання штучного інтелекту під час опанування курсу регламентується відповідними нормами «Політики щодо використання штучного інтелекту в діяльності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»: https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Політика_III_2025.pdf.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2024-2025 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «наради» в «команді» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації інституту.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здійснюється відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» <https://surl.li/bnbhwx>.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Астрелін І. М., Концевой А. Л., Концевой С. А. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ : НТУУ «КПІ», 2017. 315 с.
2. Григорук П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. ХНУ. Київ : Кондор, 2017. 206 с.
3. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.

Допоміжна

1. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Дніпро: Вид-во Маковецький, 2018. 191 с. URL : <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>
2. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : Алєрта, 2019. 492 с.
3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
4. Марта Мальська, Наталія Паньків. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Медведєва В. М. Основи наукових досліджень: практикум. КНУКіМ. Київ : Ліра-К, 2017. 84 с.
6. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
7. Поворознюк А. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. 192 с.
8. Товт В. А. Основи наукових досліджень та методика підготовки дипломних робіт: навч. посіб. Ужгород: «ТОВ "РiК-У"», 2019. 139 с.
9. Хожило І.І., Липовська Н.А. та ін. Досвід реалізації експерименту з підготовки здобувачів вищої освіти III рівня (PHD) за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в навчально-науковому інституті державного управління НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права, № 1, 2022. URL: chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/161/143
10. Липовська Н. А., Пашкова Г. Г., Сахарова К. О. Розвиток публічного управління з позицій інституціонального підходу. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 6, 2022. 19-24. <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/316/276>

11. Lipovska N., Khozhylo I. et al. Challenges of the pandemic and war: aspects of health and mental well-being-2030. *Euromedica* 2023. vol. 13. num. 4 DOI 10.35630/2023/13/4.802 WoS
12. Липовська Н., Сахарова К. Стратегічні комунікації в умовах війни: публічноуправлінський аспект. *Наукові перспективи* № 6(48) 2024. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-6\(48\)-181-192](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-6(48)-181-192)
13. Липовська Н., Сахарова К. Маркетинг та рекламна діяльність як інструменти публічного управління. *Публічне управління та адміністрування в Україні*. 2024. №38. С.258-263. 10.32782/pma2663-5240-2023.38.46
14. Липовська Н., Сахарова К. Пріоритети європейської державної політики в галузі охорони здоров'я. *Наукові інновації та передові технології*. № 11(39) 2024.с.140-149. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-140-149](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-140-149)
15. Хожило І.І., Липовська Н.А. **Формування та розвиток онкополітики у сфері охорони громадського здоров'я: публічноуправлінський підхід**. Теорія та практика державного управління : зб. наук. праць. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025. Вип. 1 (80). 392 с. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-03>
16. Липовська Н., Мартинов О., Приймачов А. Концептуальні підходи до інтерпретації ресурсів відновлення громад. *Державне будівництво: зб. наук. праць ; електронний ресурс*. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2025. – № 1 (37). – 667 с. С. 340-349. <https://periodicals.karazin.ua/db/article/view/27215/24072>
17. Nataliia Lypovska, Dmytro Fast, Oleksandr Dmytrenko. Passionary culture of service as a driver for the development of public service in Ukraine. *Stredoevropsky vestnik pro vedu a vyzkum*. T.1 (12). 2025. <https://phes.com.ua/ojs/index.php/www/uk>. Prefix DOI: 10.65237

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
2. Ресурсний центр «Гурт». URL: <https://gurt.org.ua/>
3. CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation (Світовий альянс для участі громадян).
Accesses mode : <http://www.pgexchange.org/>
4. Dr. Clare W. Graves Website Accesses mode : <http://www.clarewgraves.com/>.
5. European CAF Resource Centre EIPA. Accesses mode : <https://www.eipa.eu/portfolio/european-caf-resource-centre/>
6. Knowledge Hub. Access mode : <https://knowledgehub.local.gov.uk>
7. Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
8. *International Journal of the Sociology of Leisure* <https://link.springer.com/journal/41978>
9. Демографія та соціальна економіка. Журнал Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України http://dse.org.ua/index_ua.html
10. Проекти та дослідження Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка <http://www.uisr.org.ua/projects>
11. Публікації Київського міжнародного Інституту соціології <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=pub>